‘‘තාත්තා ජාතියට ආගමට හා අධ්‍යාපනයට මුළු දිවියම කැප කළා’’

දුව - කමලා දේවි එදිරිවීර කියයි

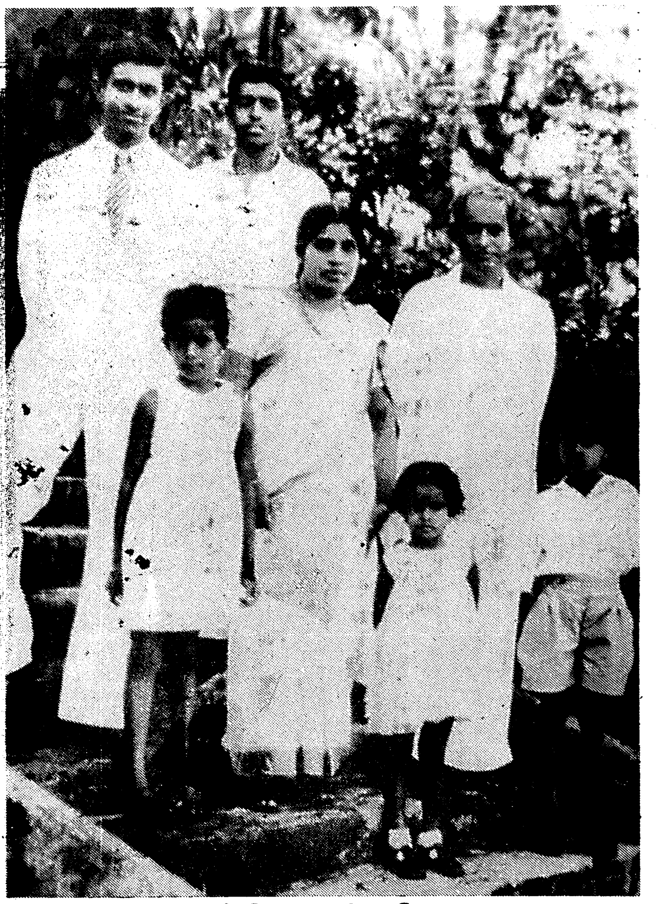
මෙත්තානන්ද මහතා හා මහත්මිය දරුවන් සමග

අම්බලන්ගොඩ කවුඩුවාමුල්ලේදී 1894 මාර්තු 19 වැනිද උපත ලද ලොකුසාත්තු හේවා මෙත්තානන්ද සූරිහු පිරිමි දරුවන් හය දෙනෙකුගෙන් හා එක් දූරියකගෙ පවුලක වැඩිමලා වූහ.

අම්බලන්ගොඩ ධර්මාශෝක විදුහලෙන්ද ගාල්ලේ රිච්මන්ඩ් විදුහලෙන්ද ඉගෙනුම ලැබූ මෙත්තානන්ද මහතා තරුණ වියේ සිටම මව් බිමත් බොදු දහමත් කෙරේ දැඩි භක්තියක් ඇතිව සිටියේය. මහරගම ගුරු විදුහලට ඇතුළත්වී ඉගෙනුම ලැබීමෙන් පසු ගුරු වෘත්තියට පිවිසියේය.

1924 දී පමණ විවාහ ජීවිතයට ඇතුළත් වූයේ වැඩිහිටියන් ගෙනා යෝජනාවක් අනුව අම්බලන්ගොඩ පෝරඹ සිලියා වික්‍රමසූරිය මෙනවිය සමගය. ඇය අම්බලන්ගොඩ ධර්මාශෝක විදුහලේ ඉගෙනුම ලැබුවාය.

1932 කොළඹ ආනන්ද විදුහලේ වැඩ බලන විදුහල්පති වශයෙන් පත් වූවාට පසු ඔහුගේ මේ දේශයට ඇති ඇල්ම තව දුරටත් කැපී පෙනුණි. මෙරට ජනතාව අතර සිංහලයා තුළ ජාතික ප්‍රබෝධයක් ඇති කිරීමට මෙත්තානන්ද මහතා බොහෝ සේ උනන්දු විය.

1936 තෙක් ආනන්ද විදුහලේ ගුරුවරයකු ලෙස සේවය කොට 1936 දී එතුමා මහනුවර ධර්මරාජ විදුහලේ විදුහල්පති තනතුරට පත් විය. නැවතත් ආනන්දයේ විදුහල්පති වී විශ්‍රාම යන තුරුම එම ධුරය හෙබවිය. ආනන්ද මහා විදුහලත ධර්මරාජ විදුහලත් අද ලබා ඇති ප්‍රගතියට මූලික අඩිතාලම දැවූයේද මෙත්තානන්ද මහතා යැයි කිව හැකිය. බෞද්ධ අධ්‍යාපනය නගා සිටුවීමටත් බොදු පාසල් දියුණු කිරීමටත් කැප වීමකින් කටයුතු කළ මෙතුමා ඇත්තෙන්ම ආගමික සටනේ පුරෝගාමියකු ලෙසද හැඳින්විය හැකිය.

තමන්ගේ රට, ජාතිය, ආගම දරු පරපුර ගැන සිතුවා මිස ලාභ ප්‍රයෝජන තම්බූ නාම තාත්ත මාත්ත නොතැකූ මෙතුමා පාසල් සේවයෙන් මව්ශ්‍රාම ගියද ජාතියට කළ සේවයෙන් කිසි ලෙසකවත් විශ්‍රාම නොගියේය. දිගින් දිගටම රට වෙනුවෙන් ක්‍රියා කළේය. කිව යුතු දේ නොපැකිලව පැවසුවේය. තනතුරු පවා නොබියව ප්‍රතික්ෂේප කළේය.

ආධාර ලබන සියලුම පාසල් රජයට ගැනීමට ගෙන ගිය සටනේදී මූලිකව ක්‍රියා කළ මෙතුමා ජයග්‍රහණය ලබන තුරු සටන අත් නොහළේය.

බෞද්ධ ජාතික බලවේගයේ ආරම්භකයාවූ මෙතුමා එහි සභාපති ධුරයද හෙබවීහ. බෞද්ධයන්ගේ සාධාරණ අයිතිවාසිකම් ලැබීමටත් හැම විටම හැම තැනදීම පෑගී කොන්වූ සිංහල බෞද්ධයා අවදි කරවීමටත් බෞද්ධ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනය නගා සිටුවමින් ජාතියේ අයිතිවාසිකම් දිනා ගැනීමට දිරිගැන්වීමටත් එතුමා නිතරම ඇප කැපවී කටයුතු කළේය.

මෙත්තානන්ද මහතා පළමුවෙන්ම වේදිකාවට පිවිසියේ 1954 සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය මගින් පිහිටවනු ලැබූ බෞද්ධ කොමිෂන් සභාවේ නියෝජිතයකු ලෙසය. එම වාර්තාව තබමින් එතුමා සිංහල බෞද්ධ සටන ආරම්භ කළේය. බොදු අධ්‍යාපනයට නව පණක් දෙමින් රටේ ජනතාව තුළ සදචාරසම්පන්න බව ජාත්‍යාලය ගුණ ගරුක බව ඇතිකිරීම එතුමන්ගේ අරමුණ විය. බෞද්ධ අධ්‍යාපනය ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කිරීම සඳහා ත්‍රිපිටකය සිංහල භාෂාවෙන් මුද්‍රණය කර බෙද හැරීමට සභාපති මෙත්තානන්ද යන් උත්සාහ කළද මුද්‍රණය කිරීමට පියවර ගත්තද බෙද හැරීම ඔවුනට අයත් කාර්යයක් නොවූ නිසා එය කලක් සම්මේලන මූලස්ථානයේම නැත්පත්ව තිබුණි.

1956 න් පසු නාත්ත මාත්ත ලබා බෞද්ධ සටන සමහරුන් අත් හැරියද මෙත්තානන්ද මහතා ඒ තනතුරු ප්‍රතික්ෂේප කරමින් බෞද්ධයන් හා එකට සිට සටන දිගටම ගෙන ගියේය.

රට වෙනුවෙන් මේ තරම සේවයක් කළ මේ ජාති හිතෛෂියාගේ පෞද්ගලික තොරතුරු බිඳක්දූන ගැනීමට අප එතුමන්ගේ දයාබර බිරිඳ හෝ දරුවන් පිළිබඳව කළ විමසුමකදී අපට මුණගැසුනේ බාල දියණිය කමලා එදිරිවීර මහත්මිය හා තිලක් එදිරිවීර මහතාය.

ඒ දෙදෙනා සොයා යාමට තොරතුරු සැපයුවේද ආනන්ද විදුහල්පති ඒ. පී. ගුණරත්න මහතා විසිනි. 1991 සැප්තැම්බර් මස 8

මෙත්තානන්ද මහතා

ආශාකල චිත්‍රයක්

වැනිද මෙත්තානන්ද මහත්මියගේ අභාවය සිදුවූබව සැලවීම නිසා ‘‘අනේ අපි මුලදීම මෙහි ආවා නම් යන සිතුවිල්ල අප සිත් තුළ පහළවීම

මෙත්තානන්ද මහත්මිය

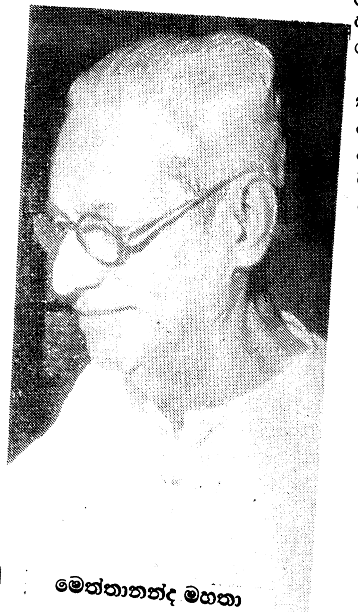
මෙත්තානන්ද මහතා

වැළැක්විය නොහැකි විය.

කෙසේ වෙතත් මෙත්තානන්ද දම්පතීන්ගේ බාල දියණිය අපට ඇවැසි තොරතුරු සැපයුවාය. අපේ පවුලෙ හිටියෙ අයියලා තුන් දෙනයි. අක්කයි. මමයි. මං තමා බාලයා අපේ තාත්තා අවුරුදු 73 ජීවත්වී 1967 නොවැම්බර් 1 වැනිද මිය ගියේ. තාත්තා මිය යන විට අයියලා තුන්දෙනාම විවාහකයි. අක්කයි මමයි දෙමාපියන් ළඟ හිටියෙ.

තාත්තාත් අම්මත් අප කුඩා කල සිටන්ම අපගේ ඉගෙනීමේ කටයුතු ගැන සොයා බැලුවා. ආනන්ද විදුහලේ හා ධර්මරාජ විදුහලේ සේවය කරන කාලවලදීත් පංතිවල ගුරුවරු නිවාඩු ගිහින් නම් තාත්තා හුඟාක් වෙලාවල ඉගැන්නුවා. ලතින් ආදී භාෂාවන් ගැන විශේෂ උනන්දුවක් දැක්වූවත් අපට විද්‍යා අධ්‍යාපනයේ යහපත් බව තමා නිතරම කියා දුන්නේ.

තාත්තා සැර පරුෂ කෙනෙක් නෙමේ. ඒත් නීතියට වැඩ. කරන වැඩය හරියට කරන්න ඕනෑ. ඇත්තෙන්ම එද අපට මතකයි. ආනන්දයට විදුහල්පති තනතුර බාර අරන් යන කාලෙත් විදුහල්පති පුටු මාරු නිසා පාසල තුළ කලබල ඇතිවුණා වටිනා පුස්තකාලයක් ගිනිබත් කර තිබුණා. එවැනි අර්බුද මැද තනතුර බාරගත් වෙලාවෙත් නීතියට වැඩ කර දඩබ්බරකම් කළ සිසුන් හසුරුවා ගත්තා. පාඩම නම් පාඩම. ඒත් දිගටම පාඩම් කිරීම හොඳ නෑ. කියවන්න ඕනෑ විවේක ගන්න ඕනෑ. කියලා අපට නිතරම මතක් කර දෙන තාත්තාට නම් ඒ තරම් විවේකයක් තිබුණේ නෑ. පාසල් නිවාඩු කාලවලත් පාසලට යනවා. ඒත් වරකට දින තුන හතරක නිවාඩුවක් ලබාගෙන විනෝද ගමන් විශේෂ චාරිකාවල යෙදෙනවා. අනුරාධපුර, පොළොන්නරුව වැනි තැන්වලට අප එක්ක යනවා.

ඉන්දියාව ගැන තාත්තා පුදුම භක්ත්‍යාදරයක් දැක්වූවා. ගාන්ධිතුමා ශ්‍රී නේරු ගැන උසස් ලෙස හිතුවා. ගරු කළා. ඉන්දියාවට තිබුණු ලෙන්ගතුකම නිසාම වෙන්නැති අපට දමාපු නම් ඉන්දියානු ඌරුවට අනුව ගිය ඒවායි.

අයියලා තුන් දෙනා චන්ද්‍රගුප්ත, රාජසිංහ, සහ අශෝක, අක්කා ඉන්ද්‍රානි මං කමලා දේවි.

අම්මා තාත්තාගේ හැම කටයුත්තකදීම සෙවණැල්ල

අධ්‍යාපන ඩිප්ලෝමාව හා ශාස්ත්‍රපති විභාග කර තිබුණා. ඒත් ඒ උපාධි ලැබුනේ නැත්තේ එහෙදිත් අසාධාරණයට - සිංහලකම වෙනුවෙන් ගෙනගිය සටන් නිසයි.

අපේ අධ්‍යාපන කටයුතු සිදුවූයේ තාත්තා ඉන්න තැන්වලදීමයි. ආනන්දයේ ඉන්න කාලේ අපි ආනන්ද ප්‍රාථමික පංතිවලත් ධර්මරාජයට තාත්තා ගිය කාලයේ මහනුවරත් ඉගෙනීම ලබා යළිත් ආනන්දයට පැමිණිවිට අපි ආනන්දයේ ඉහළ පංතිවලට ඇතුළත් වුනේ. තාත්තට ආනන්දයේ සිසුනුත් රටේ ළමයනුත් අපිත් අතර වෙනසක් නෑ.

තාත්තා එක්තරා පිළිවෙළකට

මංගල ජායාරූපය

අනුව ජීවත් වුණේ. කුඩා කල සිට අපට පුරුදු කළා රාත්‍රියට කාමරයකින් පිටවෙන කොට ලයිට් නිවා පිටවෙන්න. කෑම අහක දමන්න

කතාවක්. ආනන්දයේ තිබූ වාතාවරණය අනුව ඩී. ඇස්. සේනානායක මහතා කතා කර ආනන්දය බාර ගන්න කියා තිබුණා. තාත්තා

තිලක් එදිරිවීර මහතා සහ මහත්මිය

කමලා එදිරිවීර මහත්මිය

අවසානයට බඩේ පිළිකාවක් හැදිලා සති තුනක් පමණ රෝහල් ගතව සිට මියයනතුරුම තාත්තාට කිසිම වෙනත් රෝගයක් තිබිලා නෑ. අවිවාහකව එද සිටි අක්කයි මායි ගැනත් තාත්තාගේ හිතේ තිබුණා. ඒත් ඒකාලෙදී මමත් වෛද්‍යවරියක ලෙස රැකියාව කරන නිසා අපි තාත්තාගේ හිතට වද දුන් ප්‍රශ්නයක් වුණේ නෑ. තාත්තා ජාතියට ආගමට හා අධ්‍යාපනයට මුළු දිවියම කැප කළා. අන්තිම කාලෙ පවා ඒ ගැනමයි හිතුවෙ. බලන්න එන තාත්තාගේ යාළු මිත්‍රයින්ට නිතරම කීවෙ ‘අපි පටන්ගත් වැඩ තවම ඉවර නෑ’ මේවා දිගටම ගෙනියන්න ඕනෑ’’ කියාය.

1971 නොවැම්බර්වලදී මා හා විවාහවුණ තිලක් එදිරිවීර මහතා එද තාත්තා යටතේ ආනන්ද විදුහලේ ප්‍රධාන ශිෂ්‍ය නායක බවට පත්ව සිටියා. තිලක්ගේ තාත්තත් විදුහල්පතිවරයෙක්. කාන්තා විදුහලේ අවුරුදු 4 ක් ඉගෙන ගෙන යළිත් ආනන්දයට ගිය මං වෛද්‍ය විදුහලට තේරුණාට පසුව නිර්වින්දන වෛද්‍ය විද්‍යාව හැදෑරුවේ. 1965 සිට 75 තෙක් ගාල්ල, කළුබෝවිල, කොළඹ මහ රෝහල, කළුතර ආදි තැන්වල සේවය කොට ඉන්පසු කලක් අපි එතෙර සිට පැමිණියේ. දැන් නාරාහේන්පිට ආසිරි රෝහලේ සේවය කරන්නෙ.

අපි පාසල් යන කාලයේ ටියුෂන් නෑ. තාත්තා අපගේ දැනුම් තත්ත්වය නිතරම සොයා බැලුවා. එද තිබුණේ ගෙදරදී කරගෙන එන්න දෙන වැඩ පමණයි.

නිතරම සිංහලකමට, රෙදි

බැතියමට, ගමේ කමට ආශාකළ

තාත්තා ඉන්දියාවේ ගිහින් ආවට පස්සෙ චපාති, පූරි හා පලතුරු කෑමට විශේෂ කමැත්තක් දැක්වූවා. පලතුරු වත්තේ ගස්වලින්ම කඩාගෙන කෑමට ආශා කළා. ටින් කෑම රුචිනෑ. සමාජ වැඩපළ අතරතුර මැලේරියා මර්දන වැඩවලටත් සහයෝගය දුන්නා.

කොළඹ ආනන්ද විදුහලේ ආදි කර්තෘ දිනය වූයේ නොවැම්බර් 1 වැනිදයි. එවැනිම දිනක 1948 නොවැම්බර් 1 වැනිද විදුහල්පති තනතුර ලැබ එවැනිම දිනක 1967 නොවැම්බර් 1 වැනිද වියෝවීම සිදුවුණේ. තාත්තාගේ අවසන් මොහොතේත් මං ළඟ හිටියා. තාත්තා කොයි ලෙසකින්වත් තමන්ට තිබූ අසනීපය ගැන දැන ගත්තේ නෑ. ‘‘බුදු දහමේ කියැවෙන